

Государственное автономное профессиональное образовательное
учреждение
«Мамадышский политехнический колледж»
(ГАПОУ «Мамадышский ПК»)

УТВЕРЖДАЮ

Заместитель директора по ТО

Файзреева В.В.

«31» августа 2021 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

ОУД. 09 РОДНОЙ ЯЗЫК

по специальности

43.02.15 Поварское и кондитерское дело

2021 г.

Рабочая программа разработана на основе Федерального государственного образовательного стандарта среднего профессионального образования по специальности 43.02.15 Поварское и кондитерское дело, приказ Министерства образования и науки от 09 декабря 2016 года № 1565 (Зарегистрировано в Минюсте России 20.12.2016г. № 44828) и примерной образовательной программой учебной дисциплины общего гуманитарного и социально-экономического цикла «Родной язык» для профессиональных образовательных организаций по специальности 43.02.15 Поварское и кондитерское дело.

Обсуждена и одобрена на заседании
предметно-цикловой комиссии:
преподавателей общих гуманитарных и
социально-экономических дисциплин

Протокол №1

«27» августа 2021 г.

Председатель ПЦК: /Л.В.Ямалиева/
(подпись, инициалы фамилия)

Разработчик: Ахметшина Айгуль Дамировна, преподаватель

ЭЧТӘЛЕК

УКУ ФӘНЕНЕҢ ЭШ ПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ.....	4
УКУ ПРОГРАММАСЫННЫҢ ЭЧТӘЛЕГЕ.....	7
УКУ ФӘНЕН ТОРМЫШКА АШЫРУ ШАРТЛАРЫ.....	15
УКУ ФӘНЕН ҮЗЛӘШТЕРҮНЕ ТИКШЕРҮ ҺӘМ БӘЯЛӘҮ.....	16

Уку фәнненең эш программасы паспорты:

Туган тел фәне

Белгечлек төре: 43.02.15 Пешекче һәм кондитер эше

Фән төзелеше:

Һөнәри белем бирүче “Мамадыш политехник көллияте” дәүләт автономияле мәгариф учреждениесендә татар теле һәм әдәбиятын укуыту программасы 3 бүлектән тора: эш программасының паспорты, төп эчтәлек, укучыларның әзерлек дәрәжәсенә таләпләр.

Фәнненең гомуми характеристикасы:

Программа Татарстан республикасында һөнәр көллиятендә тулы булмаган урта мәктәп белемле татар балаларына татар телен укуыту өчен төзелде. Көллияттә татар теленә гуманитар предметлар рәтеннән беренче дәрәжәдәгә әһәмият бирелә, ул ана телендә укуытыла торган башка фәннәрне өйрәнү теле дә, укучыларның рухи дөнъясын, әхлагын формалаштыруда әһәмиятле чара да. Ана теле ярдәмендә укучылар буыннар тәҗрибәсе белән тупланган мәдәният һәм сәнгать кыйммәтләре белән таныша, алардагы уңай сыйфатларны үзләштерә, укучыда туган жиренә мәхәббәт хисе тәрбияләнә.

Тел дәресләрендә, сүз сәнгате буларак, жөмлөләрне аңлау һәм кабул итү дәрәжәсе камилләшә. Татар теле дәресләрендә рус телен, чит ил телләрен өйрәнүгә дә нигез салына. Татар теле дәресләрендә танып белү, фикерләү сәләтен үстерүгә зур игътибар бирелә. Укучыларның акыл һәм ижади сәләтләрен үстерү тәмин ителә, хәтерләре һәм күзаллау дәрәжәсе яхшыра, гомуми караш даирәсе үстерелә, мөстәкыйль уку эшчәнлегә күнекмәләре формалаша. Төрле белемнәрне үзләштерү һәм саклау формасы буларак, татар теле көллияттә укуытыла торган башка предметлар белән тыгыз бәйләнештә тора һәм аларны үзләштерү сыйфатына уңай тәэсир итә.

Пешекчеләрнең матур һәм дәрәс итеп ике телдә сөйләшә белүләре ашау ризыклары атамаларын белергә, кешеләр белән аралашканда бик кирәк.

Фәнненең максаты һәм бурычлары:

Дәресләрдә бирелә торган белем, осталык һәм күнекмәләрнең күләме жәмгыятебезнең ижтимагый функцияләренә туры китереп билгеләнә. Төп

идеясе - укытуның фәнни һәм гамәли нигездә оештырылуы, телне тирәнтен белү, туган тел ярдәмендә үзара иркен аңлашу, уй-фикерләренә һәм хис – тойгыларыңны дәрәс һәм төгәл итеп белдер укучыларның сүзлек байлыгын арттыру, сөйләм һәм язма телен үстерү белән беррәттән, рухи дөнъясын баету, реаль чынбарлыкка дәрәс караш формалаштыру, тормыш вакыйгаларына хәбәрдарлыгын тәмин итү; татар теленнән алынган теоретик материалны (тел системасын) аңлап үзләштерүне һәм тел фәнен яхшы белүне тәмин итү; гамәли тел материалларын хәтердә калдырып һәм тәрбияви максатны күздә тоткан хәлдә, әдәбият дәрәсләре программасында бирелгән текстларны анализлый белү, изложение һәм сочинениеләрне логик фикерләп, телдәге сурәтләү чараларын дәрәс һәм урынлы кулланып, грамоталы итеп һәм дәрәс каллиграфия белән яза белүләренә ирешү, идея дәрәжәсенә югары булуын тәмин итү, текст өстендә эшләү күнекмәләрен камилләштерү, үзенең һәм иптәшләренең кылган гамәлләренә дәрәс бәя бирү, информация чыганаclarыннан кирәкле мәгълүматларны таба һәм куллана белергә өйрәтү; укучыларда дәрәсле һәм өстәмә әдәбияттан (әдәби әсәрләре, фәнни чыганаclar, төрле сүзлекләр, вакытлы матбугат) дәрәс файдалану күнекмәләрен үстерү, план, тезис, конспектлар төзү, эш кәгазьләрен (деловые бумаги) дәрәс һәм грамоталы язарга өйрәтү; бәйләнешле сөйләм культурасын үстерү өчен, укучыларда укыганны һәм сөйләгәнне кабул итү, сөйләмнән урынлы файдалану осталыгын (уку, язу, сөйләү, тыңлау, аңлау, сөйләшү, аралашу, диалогик һәм монологик сөйләм) ижади эш башкару күнекмәләрен формалаштыру һәм үстерү.

Белем дәрәжәсенә таләпләр:

Укучылар үзләштерергә тиешле белем – күнекмәләре:

1. Фонетика, лексика тармаclarы турында, сузыкларга һәм тартыкларга хас орфоэпик һәм орфографик нормаларны белү, аваз үзгәрешләренә аңлатма бирә белү
2. Татар теленең сүзлек составын белү. Лексикография буенча тулы мәгълүмат бирә белү.
3. Сүз төзелеше, сүз ясалышы, кушымчалар турындагы белемнәрне ныгыту.
4. Сүз төркемнәре. Синтаксис буенча тулы мәгълүмат алу.
5. Язу тарихын тирән белү.

6. Язучыларның тормыш юлы һәм ижаты белән кызыксыну.

Сөйләм эшчәнлегенә таләпләр:

1. Орфография, орфоэпия нормаларын үзләштерү, фонетик анализ ясьй белү.
2. Төрле сүзлекләрдән файдалану күнекмәләрен булдыру.
3. Сөйләмдә сүз төркемнәреннән дәрәс һәм урынлы файдалану, төгәл итеп анализлау
4. Сүзләргә фонетик, морфологик, синтаксик анализ ясьй белү күнекмәләрен булдыру, анализ үрнәкләрен камил белү.
5. Сүз ясалышын, төзелешен, сүзтезмәләрен тикшерү үрнәкләрен камил белү.
6. Орфографик принциплар һәм аларның нормаларын белү.
7. Стилистика һәм сөйләм культурасы нормаларын төгәл белү.
8. Пунктуация кагыйдәләреннән дәрәс файдалану.
9. Сөйләм эшчәнлегенә буенча тулы мәгълүматлы булу.
10. Язучыларның әсәрләрен белү, әсәрләр ярдәмендә тормыш тәҗрибәсен туплау.
11. Якташлар ижаты белән кызыксыну.
12. Матур әдәбият әсәрләрен укып – сөйләм дәрәжәсен арттыру.

1.4. Программаны үзләштерү өчен уку дисциплинасының сәгатьләр саны:

Укучыларга максималъ укыту йөкләмәсе – **78 сәгать**

Укучының аудиторлы укыту (мәҗбүри уку дәрәсләре) – **78 сәгать**,

уку шул исәптән лаборатория һәм практик дәрәсләр – **0 сәгать**.

Укучыларның мөстәкыйль эше – **0 сәгать**.

Аттестация ДИФ. ЗАЧЕТ формасында.

2. Уку дисциплинасының эчтәлеге һәм структурасы

2.1 Уку дисциплинасының эчтәлеге һәм структурасы

Туган тел

Укыту эшләре төре	Сәгать саны
Барлыгы	78
Дәрестәрдәге шөгыль	78
шул исәптән:	
Йомгаклау аттестациясе – Диф. Зачет.	

3. Уку программасынның эчтәлеге

Бүлекләр һәм темалар исемлеге	Укыту материалының эчтәлеге, практик эш, укучыларның үзлектән эше	Үткәрелгән вакыты (сәг.)	Үзләш. дәрәжәсе
1	2	3	4
1нче бүлек	Тел – аралашу чарасы, ижтимагый һәм сәяси күренеш	8	2
	Тел гыйлеми турында төшенчә. Тел гыйлеменә өйрәтә торган фәннәр. Телнең төп функцияләре Дөньядагы телләр, аларны төркемләү Дөньядагы телләр арасында татар теленең тоткан урыны Телдән сөйләм Язма сөйләм Практик эш: күнегүләр эшләү	7	
	Тикшерү эше: Кереш тикшерүе. №1 Диктант	1	
2 бүлек	Фонетика.	6	2
	Авазлар һәм хәрефләр.	6	
	Тартык һәм сузык авазлар.		
	Аваз узгәрешләре		
	Сингармонизм законы Графика, орфография		

	Сүзлэргэ фонетик- график анализ ясау тәртибе		
3нче бүлек	Лексика	7	
	Синонимнар,антонимнар. Куп мэгнэле сузлэр.Фразеология. Татар теленен сузлек составы. Омонимнар.	3	
	Тикшерү эше: Диктант.	1	
	Этимология турында төшенчә. Калькалар Лексикография	2	
	Тикшерү эше: “Лексикология” бүлеген йомгаклау. Контроль эш	1	
4 нче бүлек	Морфология		
	Исем	3	
	Исемнәрнең берлек һәм күплек саны. Исемнәрнең килеш белән төрләнеше.	3	2
	Исемнәрнең тартым белән төрләнеше.Ялгызлык, уртак- лык исемнәр.		
	Исем сүз төркеменә морфологик анализ		
	Сыйфат	2	
	Сыйфатларның ясалышы . Сыйфат дәрәжәләре.	2	2
	Исемләшкән сыйфатлар. Сыйфат сүз төркеменә морфологик анализ.		

	Сан	2	
	Саннарның ясалышы. Сан төркемчэләре. Сан сүз төркеменә морфологик анализ.	2	2
	Алмашлык	2	
	Алмашлыклар. Алмашлык сүз төркеменә морфологик анализ.	2	2
	Фигыль	9	2
	Затланышлы фигыльләр Затланышсыз фигыльләр Фигыль төркемчэләре, юнәлешләр Фигыльләрдә зат-сан категориясе Фигыльләрдә заман категориясе. Контроль эш. Фигыль дәрәжэләр Фигыльләргә морфологик анализ ясау.	7	
	Тикшерү эше:Изложение	2	
	Рәвеш	3	
	Рәвеш. Рәвеш төркемчэләре. Рәвеш сүз төркеменә морфологик анализ ясау	2	2
	Тикшерү эше: “Сүз төркемнәре” темасына контроль эш. Тестлар.	1	
5 нче бүлек	Синтаксис		

	Жөмлөдә сүзләр бәйләнеше	4	
	Тезүле бәйләнеше белдерүче чаралар. Ияртүле бәйләнеше белдерүче чаралар. Сүзтезмә һәм тезмә сүз.	3	2
	Тикшерү эше.	1	
7 нче бүлек	Гади жөмлө	5	
	Хаталар өстендә эш. Жөмлө. Жөмләнең баш кисәкләре. Ия. Жөмләнең баш кисәкләре.Хәбәр. Ия белән хәбәрнең ярашуы. Ия белән хәбәр арасында сызык кую очраklары.	5	2
8 нче бүлек	Жөмләнең иярчен кисәкләре	12	

	<p>Жөмләнең иярчен кисәкләре-аергыч</p> <p>Жөмләнең иярчен кисәкләре-тәмамлыктар</p> <p>Жөмләнең иярчен кисәкләре-вакыт, урын хәлләре</p> <p>Жөмләнең иярчен кисәкләре-сәбәп хәле</p> <p>Жөмләнең иярчен кисәкләре-максат хәле</p> <p>Жөмләнең иярчен кисәкләре- рәвеш хәле</p> <p>Жөмләнең иярчен кисәкләре-күләм хәле</p> <p>Жөмләнең иярчен кисәкләре-шарт хәле</p> <p>Жөмләнең иярчен кисәкләре-кире хәл</p> <p>Аныклагычлар</p> <p>Аныклагычлар янында тыныш билгеләре</p>	<p>11</p>	
	Тикшерү эше: Диктант.	1	
9 нчы бүлек	Жөмләнең модаль кисәкләре	5	
	Хаталар өстендә эш. Кереш сүзләр.	3	2
	Жөмләнең модаль кисәкләре-эндәш сүзләр		
	Тикшерү эше: изложение	2	
10 нче бүлек	Кушма жөмлә	10	2

	<p>Тезмә кушма жөмлөләр Иярченле кушма жөмлөләр Иярчен жөмлөләрнең мәгънә ягыннан төрләре. Иярчен ия жөмлә . Иярчен хәбәр жөмлә. Иярчен аергыч жөмлә.</p> <p>Тикшерү эше: Контроль диктант Хаталар өстендә эш.</p>	<p>8</p> <p>1</p>	
	<p>Тикшерү эше: Бүлекне йомгаклау тестлары. Диф. Зачет.</p>	<p>1</p>	
	<p>Барлығы:</p>	<p>78с.</p>	

4. Уку фәнен тормышка ашыру шартлары

4.1. Минималъ материалъ – техник тәэмин ителешкә таләпләр

Фән программасы тормышка ашыру кабинет булуны таләп итә: тел белеме кабинеты.

Уку кабинетының жаһазлары: язу тактасы, киём шкафы, китап шкафы, өстәл (укучылар өчен), өстәл (укытучылар өчен), урындыклар.

Укыту кабинетының жиһазы:

- утырту урыннары - укучылар саны буенча;
- укытучының эш урыны;
- укыту-күргәзмә эсбаплар комплекты.

Белем бирүнең техник чаралары:

- Интерактив комплект (Инв. № 222101045615);
- Портатив ПЭВМ RAУbook Vi1010 ICL (Инв. № 222101045648).

Кулланылган әдәбият

Студентлар өчен:

1. Татар теле: рус телендә урта гомуми белем бирү оешмалары өчен уку эсбабы (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) 10 нчы с-ф. - Р.К. Сәгъдиева. - Казан: “Мәгариф – Вакыт” нәшр., 2017. - 247 б.
2. Татар теле: рус телендә урта гомуми белем бирү оешмалары өчен уку эсбабы (татар телен туган тел буларак өйрәнүче укучылар өчен) 11 нчы с-ф. - Р.К. Сәгъдиева. - Казан: “Мәгариф – Вакыт” нәшр., 2017. - 286 б.

5.Туган тел фәнен үзләштерүнең нәтижәсен тикшерү һәм бәяләү

<p align="center">Укыту нәтижәсе (белергә, эшләргә тиеш)</p>	<p align="center">Уку нәтижәләрен тикшерү һәм бәяләү формалары һәм алымнары</p>
<p>Укучыларның үзләштерергә тиешле белем – күнекмәләре:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фонетика, лексика тармаклары турында, сузыкларга һәм тартыкларга хас орфоэпик һәм орфографик нормаларны белү, аваз үзгәрешләренә аңлатма бирә белү. 2. Татар теленең сүзлек составын белү. Лексикография буенча тулы мәгълүмат бирә белү. 3. Сүз төзелеше, сүз ясалышы, кушымчалар турындагы белемнәрне ныгыту. 4. Сүз төркемнәре. Синтаксис буенча тулы мәгълүмат алу. 5. Язу тарихын тирән белү. <p>Сөйләм эшчәнлегенә таләпләр:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Орфография, орфоэпия нормаларын үзләштерү, фонетик анализ ясый белү. 2. Төрле сүзлекләрдән файдалану күнекмәләрен булдыру. 3. Сөйләмдә сүз төркемнәреннән дәрәс һәм урынлы файдалану, төгәл итеп анализлау 4. Сүзләргә фонетик, морфологик, синтаксик анализ ясый белү күнекмәләрен булдыру, анализ үрнәкләрен камил белү. 5. Сүз ясалышын, төзелешен, сүзтөзмәләрен тикшерү үрнәкләрен камил белү. 6. Орфографик принциплар һәм аларның нормаларын белү. 7. Стилистика һәм сөйләм культурасы нормаларын төгәл белү. 8. Пунктуация кагыйдәләреннән дәрәс файдалану. 	<p>Изложение; диктант; тестлар; реферат; сорауларга җавап бирү; күнегүләр эшләү; конспектлар төзү; тәржемә итү;</p>